

## **Dr. Fodor István ünnepi beszéde**

*Elhangzott a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1986. március 22-én megtartott ünnepi küldöttközgyűlésén*

Őszinte tisztelettel és szeretettel köszöntöm a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat tisztújító közgyűlésének munkájában részt vevő valamennyi küldöttet és meghívott vendéget.

Külön köszöntöm *dr. Ábrahám Kálmán* államtitkárt, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnökét, *dr. Valkó Endrét*, a MTESZ Országos Elnökségének alelnökét, *dr. Hámor Géza* kandidátust, a Magyar Állami Földtani Intézet igazgatóját, a Magyarhoni Földtani Társulat elnökét, *dr. Juhász József* professzort, a Magyar Hidrológiai Társaság társelnökét és *dr. Kéri Menyhért* kandidátust a Magyar Meteorológiai Társaság elnökségének képviselőjében.

Örülünk annak, és a magyar barlangkutatók eredményeinek jelentősége növekedésének tekintjük, hogy megtisztelték bennünket és sorainkban üdvözölhetjük mindazokat az állami és tudományos szervezetek, illetve szervezeteknek a legmagasabb szintű vezetőit, akikkel sokrétű társulati feladataink megoldásában a jövőben még szorosabban szeretnénk együttműködni. Sok szeretettel és tisztelettel köszöntöm *Molnár Kornél Árpádot*, az erdélyi barlangkutatók nagy öregjét, aki hosszú időn keresztül ápolta Társulatunkkal és csoportjainkkal szakmai kapcsolatainkat.

A közgyűlések Társulatunk életében mindig jelentős eseménynek számítottak, és külön ünnepélyes jelleg ad mai küldöttközgyűlésünknek, hogy a magyar barlangkutatók első szakmai tudományos szervezete megalakulásának immár 75 éves múltja van.

Sajátos fóruma ez tudományos életünknek, mintegy tudományos közéletünk aktivitásának fokmérője, ahol a magyar karszt- és barlangkutatók elméleti és gyakorlati szakemberei találkoznak, hogy társulati életünk szervezeti kérdéseit megvitassák, számot adjunk szakmai eredményeinkről, gondjainkról és a tisztújítás eredményeként olyan új vezetőséget válasszunk, amely képes a Társulat keretében dolgozó, ma már több mint 1000 aktív tagból álló barlangász-társadalom „ezer arcú” profilját úgy harmonizálni, hogy a karszt-tudományok legaktuálisabb elméleti és gyakorlati kérdései kerüljenek a homlokterbe.

Nagy múltú Társulatunk gazdag tradíciója a század elejére vezethető vissza.

A feltáró barlangkutatók egyre szélesedett és hazánkban a századfordulón már egyre több kiváló szakember kapcsolódott be a barlangok tudományos kutatásába, az ősrégészeti ásatásoktól a barlangklíma vizsgálatokig igen sok diszciplína területén, így mindezeknek egyenes következményeként határozta el a Magyarhoni Földtani Társulat választmánya, hogy barlangkutató bizottságot alakít.

A Földtani Társulat 1910. január 5-i választmányi ülésén Lóczy Lajos javasolta, hogy a „Társulat mindazon tagjai, akik a barlangok iránt különösen érdeklődnek, a Társulat kebelében bizottsággá tömörüljenek ... és együttes erővel lássanak hozzá a hazai barlangok szakszerű kutatásához”.

A Barlangkutató Bizottság 1910. január 28-án alakult meg, amelyet a Magyarhoni Társulat 1910. február 10-én tartott közgyűlésén határozattá emelt.

Így született meg 75 évvel ezelőtt Társulatunk jogelődje, a Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Bizottsága, amely 1912-ben Szakosztállyá szerveződött, 1926. február 26-án pedig *Magyar Barlangkutató Társulattá* alakult, majd a felszabadulás után, 1958. december 16-án *Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat* néven szerveződött újjá.

Méltán lehetünk büszkék tudományunk múltjára, amely sok gond és nehézség mellett, olykor fennmaradásáért vagy éppen megújulásáért küzdve, 75 éven át eredményesen fogta össze a magyar barlangkutatókat, s bázisán szélesedett ki és erősödött meg a tudományos barlangkutatók, nem kis tekintélyt szerezve a nemzetközi speleológiai kutatások területén sem; nagy nevekkel gazdagítva hazai szellemi



*Az ünnepi közgyűlés résztvevői közül, balról jobbra: Molnár Kornél Árpád, Eszterhás István, dr. Jakucs László, dr. Gráf Andrásné, dr. Kretzói Miklós (Hege-dűs Gy. felv.)*

életünket. Ünnepvé teszik ezt a közgyűlést mindazok az iskolateremtő nagy elődök, akik tudományá emelték a barlangkutató Magyarországon, mint Kadić Ottokár, Cholnoky Jenő, Dudich Endre, Szabó Pál Zoltán, Papp Ferenc és mások, akikhez számos, ma is élő nemzetközi tekintélyű szakember kapcsolódik az idősebb és fiatalabb korosztályból egyaránt, hogy áldozatos kutatómunkájával és újabb tudományos eredményeivel szolgálja Társulatunk szakmai gazdagodását. De ünnepvé teszi ezt az összejövetelt az a sok száz, történetiségében pedig sok ezer barlangkutató is, akik aktív, szorgalmas hétköznappokkal, újabb és újabb barlangok feltárásával, újabb és újabb értékes megfigyelésekkel, tudományos eredmények felszínre hozásával gazdagították és gazdagítják speleológiai ismereteinket, akiknek munkája egyet jelent a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 75 éves történetével.

Eredményeink és munkánk felemelő értékei mellett ilyen felelősségteljes pillanatban is számba kell venni tevékenységünk hétköznapi oldalait is. A nemzetközi gazdaságban bekövetkezett korszakváltás válságjelenségekkel terhes időszaka közvetve, de akár közvetlenül saját társulati életünkben is érezte hatását. Gazdaságunk intenzív pályára történő átállításának szükségessége időben egybeesett és egybeesik a növekedés lelassulásával, helyzetenként a stagnálással. Ennek hatására a tudomány területén is kiéleződtek az ellentmondások, mivel nőttek a követelmények, csökkentek a források és ugyanakkor megszűntek az extenzív növekedés feltételei.

Ez az új helyzet is arra készítetett bennünket, hogy — heves társulati viták közepette — kidolgozzuk Társulatunk hosszú távú tudományos koncepcióját, amely jól körvonalazza a karszt- és barlangtudományok jövő kutatási csomópontjait.

A közgyűlésünk által elfogadott távlati kutatási irányvonal tartalmazza a magyar speleológia előtt álló legmodernebb kutatási stratégiát, amelynek a megvalósítása és folyamatos karbantartása az elkövetkező évek fontos feladata. Ez társulati tevékenységünk egyik sarkalatos kérdése, hiszen a karsztos térségekre és barlangokra is irányuló mai modern stressz-hatások igazán időszerűvé teszik, hogy a magyar karszt-kutatás és barlangkutató új pályán mozogjon.

Ez azt jelenti, hogy a karszt-kutatás terén keresnünk kell, mely kutatások kapjanak prioritásokat a hosszú távú program keretén belül. Mindenképpen szorgalmazni kívánjuk azokat az elméleti vizsgálatokat, amelyeknek eredményei rövid időn belül hasznosulhatnak a gyakorlatban. Társulatunk részéről ugyancsak szorgalmazzuk azokat az interdiszciplináris témaválasztásokat, amelyek több tudomány határterületén kívánnak erőfeszítéseket. Ennek megfelelően Társulatunk célkitűzései között szerepel a szoros szakmai együttműködés, két-, illetve több oldalú információcsere a Magyarhoni Földtani Társulattal, a Magyar Hidrológiai Társasággal, a Magyar Meteorológiai Társasággal és más olyan tudományos egyesületekkel, amelyek érintettek a karszt- és barlangtudományok művelésében.

Keressük továbbá az együttműködést — és számos eredmény mutatkozott már e téren — azokkal a főhatóságokkal és intézményekkel is, amelyek velünk együtt ugyancsak érintettek a karszt- és barlangkutatóban. Ilyen határterületet találtunk az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatallal és számos intézményével. Külön örülünk a Barlangtani Intézet helyreállításának, amely fejlődése során tudományos bázisaink egyik alappillérvé válhat. Bizton állíthatom, hogy Karszt- és Barlangkutató Társulatunk rendelkezik mindazokkal a potenciális adottságokkal, amelyek lehetőséget biztosítanak az innovációs folyamatok kibontakoztatásához. Egész szervezeti rendszerünk, az alapegységet képező csoportjainktól a tudományos szakbizottságokig, összetételében, a szakemberek sokirányú képzettsége révén valós, működőképes multi- és interdiszciplináris munkacsoportokra épül, amelyek közül sokan éppen a probléma megközelítésére — sokrétűen képes adottságukból következően — magukban hordozzák a legmodernebb kutatási módszerek lehetőségeit is. Társulatunk feltáró és tudományos tevékenységében a barlangok kutatása markánsabb, ugyanakkor fel kell ismerni azt is, hogy a karszt kutatása kifogyhatatlan lehetőségeket kínál a hidrológia, a geológia, a klimatológia, a botanika oldaláról éppen úgy, mint a környezet- és természetvédelem oldaláról. Az utóbbira példaként említem a Szársomlyó-hegy országos vitáját, illetve tudományos vizsgálatait. A kettő egységében értelmezhető igazán, mint ahogy a Társulat égisze alatt folyó barlang-feltáró munka és a tudományos kutatómunka is csak együttes harmonizálással viszi előre a magyar karszt- és barlangkutató ügyét. Hadd hozzam példának az utóbbi évtizedek legnagyobb barlangfeltáró tevékenységét, a József-hegyi-barlangot, amely nemcsak csodálatos szépségű gipsz-, aragonit- és kalcitkristályaival tűnik ki, hanem az egész barlang, mint hazánk ritka természeti értéke. Kisebb léptékben sok száz példát sorolhatnék Beremendtől Esztramosig, ahol Társulatunk tagjai több-kevesebb sikerrel, de hihetetlen lelkesedéssel és odaadással dolgoznak *természeti* értékeink feltárásán és megóvásán. Mindezek kiegészülve egy harmadik területtel, a közvetlen gyakorlati célú kutatásokkal — amelyek társadalmi hasznosíthatóságukkal rövid távon is kitűnnek — képezik legfontosabb tennivalóinkat.

Közgyűlésünk állást foglalt a tekintetben is, hogy a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat kéri a Nemzetközi Speleológiai Unió 1989. évi világg kongresszusának rendezési jogát. Még ma is gyakori viták vannak afelett, hogy meg tudunk-e birkózni ezzel a feladattal. Megítélésem szerint e világg kongresszus megszervezése olyan sokirányúan kamatoztatja a befektetendő vitathatatlanul nagy munkát, hogy az a magyar barlangkutatók fellendítéséhez újabb energiákat adhat. Tudományos eredményeink és természeti értékeink megismertetésén keresztül nemzetközi kapcsolataink tovább szélesedhetnek és elmélyülhetnek. Mindez a magyar barlangkutató presztízisének emelésén túl egy sor közvetlen gyakorlati haszonnal is jár csoportjaink, tagjaink számára.

Ezek a tennivalók Társulatunk valamennyi tagjától az együttgondolkodást és az együttcselekvést igénylik. Nem jelszószerűek ezek a gondolatok, hanem utalást jelentenek azokra a széthúzó erőkre, amelyek szűkebb érdekeknek kívánják alárendelni a Társulatot, utalást jelentenek arra, hogy saját mércénket önmagunk előtt reális magasságra rakjuk, szem előtt tartva, hogy társadalmi szervezet vagyunk. Utalást jelentenek arra, hogy elérhető célkitűzéseink realizálása érdekében mindenki serénykedjen a vállalt munka teljesítésén.

Ezekben az ünnepélyes pillanatokban szeretnék köszönetet mondani minden magyar barlangkutatónak, a közgyűlésen résztvevőknek és a küldöttek által a távollévőknek egyaránt, mindazért az áldozatos társadalmi munkáért, amelyet az elmúlt öt évben és azt megelőzően is végeztek, amellyel gazdagították Társulatunk 75 éves történetét, tudományos és feltáró eredményeit. Köszönetet mondok mindazoknak, akik az egységes magyar tudományos barlangkutatás irányában tevékenykednek, akik történelmi példáinkból tanulva nem félnek az újbóli és újbóli megújulás gondolatától, bátran vállalva a nem mindig megértett, és nem mindig kellően elismert áldozatos társadalmi munkát. E gondolatok jegyében a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat közgyűlését megnyitom.

## AZ MKBT 1986-BAN MEGVÁLASZTOTT TISZTSÉGVISELŐI

Tiszteleti elnök:	Dr. Kessler Hubert	<i>Választmány</i>	
Elnök:	Dr. Fodor István	Tagok:	Almádi Zoltán
Társelnökök:	Dr. Balázs Dénes		Borka Pál
	Dr. Dénes György		Borzsák Péter
	Hazslinszky Tamás		Csekő Árpád
	Dr. Juhász András		Eszterhás István
Főtitkár:	Gádoros Miklós		Gyovai László
Főtitkárhelyettes:	Szablyár Péter		Hegedűs Gyula
Titkárok:	Hevér Éva		Horváth János
	Kárpát József		Juhász Márton
	Dr. Lénárt László		Károly Gábor
	Vid Ödön		Király Gábor
Elnökség:	Adamkó Péter		Dr. Kósa Attila
	Dr. Bársonyos Jenő		Kraft János
	Dr. Cser Ferenc		Móga János
	Kalinovits Sándor		Németh Tamás
	Maucha László		Rónaki László
	Székely Kinga		Szűnyogh Gábor
	Szolga Ferenc		Taródi Péter
	Dr. Tardy János		Varga Csaba
			Dr. Veress Márton
<i>Szakbizottságok vezetői:</i>		Póttagok:	Berhidai Tamás
Barlangjárás és Kutatás- technikai Szakbiz.:	Börcsök Péter		Holl Balázs
Barlangklimatológiai és Terápiai Szakbiz.:	Dr. Horváth Tibor	<i>Érembizottság</i>	Joó György
Biológiai Szakbizottság:	Dr. Rajczy Miklós	Elnök:	Szabó József
Fotográfiai Bizottság:	Dr. Czájlik István	Tagok:	Dr. Kessler Hubert
Ifjúsági Bizottság:	Naszádos László		Dr. Dénes György
Karszthidrológiai és Geológiai Szakbiz.:	Leél-Őssy Szabolcs		Gádoros Miklós
Kartográfiai Szakbizottság:	Kárpát József	<i>Számvizsgáló Bizottság</i>	Dr. Jaskó Sándor
Környezetvédelmi Szakbizottság:	Takácsné Bolner Katalin	Elnök:	Dr. Szathmáry Sándor
Műszer- és Mérés- technikai Szakbiz.:	Kérdő Péter	Tagok:	Bródy Andor
Oktatási és Közművelődési Szakbizottság:	Dr. Lénárt László	Póttagok:	Dr. Pályi Gyula
Őslénytani Szakbizottság:	Dr. Jánossy Dénes		Hegedűs Ferenc
Ősrégészeti Szakbizottság:	Dr. Ringer Árpád	<i>Fegyelmi Bizottság</i>	Majoros Zsuzsanna
Tudománytörténeti Szakbizottság:	Dr. Balázs Dénes	Elnök:	Dr. Szilágyi Péter
Vízalatti Barlangkutató Szakbizottság:	Kollár K. Attila	Tagok:	Czakó László
			Hegedűs Gyula
			Dr. Kósa Attila
			Taródi Péter